Kristeligt Dagblad 2. sektion Onsdag 1. april 2026
Nyheds- og kulturredaktør: **Johannes Henriksen** / kultur@k.dk
Souschef: Marchen Jersild
Denne side er redigeret af Henriette Vabø

◆ Det ser jo ikke ud af noget særligt: To mennesker, der smiler til bryllupsfotografen. Men "The Drama" er virkelig en særlig oplevelse.
FOTO: ARSENI KHACHATURAN

Det er på tide, at I hører om norske Kristoffer Borgli

"The Drama" ligner en typisk romantisk komedie, men den gør noget uudgrundeligt – og fantastisk – med sin blanding af alvor, uhygge, kejtethed og komik

film

Per Juul Carlsen
kultur@k.dk

Nu er det på tide, at jeg præsenterer jer for Kristoffer Borgli. Hvem, spørger I formentlig. Det er netop pointen. Norske Kristoffer Borgli er et ubeskrevet fænomen herhjemme, uanset at han er et af de fremmeste eksempler på, at Norge er Nordens mest spændende filmland i øjeblikket.

Der bliver taget store chancer i Norge. Dag Johan Haugeruds snakkesalige trilogi "Sex", "Drømme", "Kærlighed" er noget af det mest originale, man kan opleve på film – ikke bare i Norge, men på verdensplan. Joachim Trier skovler fine internationale priser ind for sin "Affektionsværdi". Og samtidig går 40-årige Kristoffer Borgli rundt i USA og instruerer store stjerner som Nicholas Cage, Zendaya og Robert Pattinson. Og han gør det vel at mærke i et filmsprog, der er absolut hans eget.

Når jeg nu nævner, at Borglis to første amerikanske film, "Dream Scenario" og "The Drama", handler om en mand, der dukker op i andre folks drømme, og et parforhold i stor krise, gør det formentlig ikke det store indtryk. Det er der ikke meget Ingmar Bergman eller Lars von Trier over. Det smager ikke af stor og seriøs filmkunst.

Det er der også en pointe i. Borglis film er kulørte og energiske, hele tiden i fuld gang med at lede efter det spektakulære. Han bruger humor som et bevidst middel til kommunikation, hvilket traditionelt bliver regnet for at være useriøst i kulturens verden. Og hans film er nærmest klinisk rensede for intellektuelle antrit og referencer.

Det gør det naturligvis svært for mig at overbevise jer om, at Borgli er en af tidens store filmåbenbaringer. Og at hans historier rummer forunderlige og uudgrundelige dybder. Flere af jer vil muligvis opfatte hans nye film, "The Drama", som en pjattet bagatel: to filmstjerner på slap line i en romantisk komedie, hvor den ene part, Charlie (Robert Pattinson), bliver dybt usikker på sin Emma (Zendaya) på grund af en begivenhed i hendes fortid.

★★★★★★
↑ **Kristoffer Borgli er i fuld gang med at skabe et unikt filmsprog**

I får mig ikke til at afsløre, hvilken begivenhed der er tale om, men den er netop Borgli'sk. Den balancerer på grænsen mellem at være dybt alvorlig og lige tilpas tåbelig til, at man er i tvivl om, hvordan man skal opfatte den. Netop i det grænseland, mellem urovækkende alvor og kejtet komik, skaber Borgli noget særligt.

Det samme var tilfældet i "Dream Scenario". Det virkede naturligvis komplet tåbeligt, at en mand blev landskendt, fordi han af uforklarlige grunde dukkede op i andre menneskers drømme. Men takket være sin særlige evne til at balancere det alvorlige, uhyggelige, kejtede og komiske lykkedes det Borgli at gøre "Dream Scenario" til en dybt urovækkende satire over sin samtid. Den blev ved med at rumstere og stille spørgsmålstegn i mit hoved – og i mine drømme – i månedsvis.

Det samme er tilfældet med "The Drama". På overfladen lyder den som hundredvis af andre film, men det lykkes Borgli at fremmane et stærkt vidnesbyrd om, hvor usikre og kejtede vi mennesker er, når vi forsøger at forstå den person, som vi skal knytte det ultimative bånd – ægteskabet – til. Det er en fortælling om, hvor lidt vi mennesker egentlig kender og forstår hinanden, om menneskers kompleksitet, om fordomsfuldhed og ikke mindst om tilgivelse.

Har jeg overbevist jer om, at I bør lære Kristoffer Borgli at kende? Det håber jeg. Men jeg tvivler. Det er svært at pege på dybderne og klogskaben hos en kunstner, der ikke selv forsøger at fremstå dyb og klog og kunstnerisk, men som mest ser ud til at være tilfreds med at underholde. Det er jo præcis derfor, Borgli gør noget nyt – noget vi, ikke har set før, noget, der flytter os, noget enestående, ganske enkelt enestående. ■

The Drama. Instruktion og manuskript: Kristoffer Borgli.
106 minutter. USA 2025. Premiere i morgen.

Når Gud dør, kan vi sættes fri

Niels Grønkjær afslutter sin trilogi om Gud, mennesket og verden med et krævende essay, der vrider tanken og underløber den kristne gudstro

bog

Michael Agerbo Mørch
kultur@k.dk

Niels Grønkjær er en af de intellektuelle, der har fået gang i produktionen, efter han forlod universitetet. Tankevækkende og med provokerende bid har han skrevet om "Den nye Gud" (2010) og "Det nye menneske" (2017), og nu er tiden kommet til "Den nye verden". Som i de to andre bind tegner Grønkjær to poler op og stiller sig så behændigt i midten. Begge poler er noget hårdskårne og let karikerede, men midterpositionen er bestemt nuanceret og svært nyttig at tænke med – og imod. Hvis man forstår den. For det er kompliceret stof, Grønkjær omgiver sig med, og abstraktionsniveauet er højt.

"Den nye verden" er en fortælling om menneskets forhold til den verden, vi bor i. For Grønkjær er der en tæt forbindelse mellem den herskende ontologiske opfattelse og de muligheder, mennesker ser for deres fælles liv. Det betyder, at den forestilling, der er om virkelighedens indretning på det dybeste niveau, påvirker menneskets forståelse af dets livsverden. Hvordan skal vi forstå verden, og kunne den være anderledes?

Grønkjærs argument er, at vi må inddele verdenshistorien på en ny måde, da den gamle har vist sig uholdbar. Mange tænker den idéhistoriske inddeling i Flavio Biondos treklang fra 1400-tallet – antikken-middelalderen-moderniteten – men ifølge Grønkjær hænger antikken og middelalderen sammen under begrebet "den gamle verden". Begge perioder endte på kant med virkeligheden, fordi verden er et problem, som må overvindes.

★★★★★★
↑ **Velskrevet essayistisk fremstilling af konsekvenserne ved Hegels religionsfilosofi**
↓ **Svært abstrakt fremstilling, som indebærer en problematisk gudsforståelse**

Moderniteten består som begreb, men den er ikke meget bedre end antikken-middelalderen, for her udvikles menneskets kontrolbehov, som ender med at udpine verden. Her kommer vi på afstand af vores ophav, som vi forsøger at underlægge os. Det skaber et fjendskab til verden, som ikke sætter mennesket frit, men binder det i destruktive magtforhold.

I stedet for disse to verdener må sættes "den nye verden", som Grønkjær udvikler i tæt forlængelse af den tyske filosof G.W.F. Hegel (1770-1831). Hvis jeg forstår det korrekt, så er idéen, at treenighedslæren angiver en tankeformel, hvor magten ikke samles på én hånd eller afgøres i en strid mellem to parter, men fordeles mellem tre, så den hele tiden er til forhandling. Grønkjær kalder det "oplyst polyteisme", fordi det ikke er en henvisning til reelle eksterne guder, men til at flere magter holder hinanden i skak. Det er en henvisning til "en historisk fremkomst af upersonlige magter", som kan vise, at verden altid rummer nye muligheder, som må afsøges. Det sætter mennesket frit til at lede verden i nye retninger i et forsonet forhold til hinanden og til naturen.

Som man nok kan fornemme, er Grønkjær en krævende læremester. Man skal virkelig hænge på, særligt i bogens sidste del, hvor tænkningen flyver højt. Grønkjær skriver godt, men det er klart, at man både må tygge kosten langsomt og vende tilbage til bordet ad flere omgange for at kunne fordøje det hele.

Selv er jeg skeptisk over for Grønkjærs totalteori, fordi den insisterer på at lade Gud gå i et med sin skabning. De interessante beskrivelser af menneskets historie og den idéhistoriske udvikling kan dog godt inspirere, uden at man må købe ind på alle idéer.

Det vil Grønkjær næppe mene, da hele systemet hænger sammen i den hegelianske treenighedsmodel, hvor Gud ender med at dø helt ud af historien for at frisætte mennesket i en voksende sekularisering. Men Gud kan også tænkes at være i, med og under sin skabning i et kontinuerligt relationelt nærvær, hvor Gud ikke forlader os for at sætte os fri, men ved sin trofasthed og nåde konstant skænker os livet og håbet. Det åbne spørgsmål er jo, at hvis Gud, der er livets kilde, tørrer ud, hvad sker der så med livet? ■

Niels Grønkjær: Den nye verden.
Efter revolution og konservatisme.
352 sider. 329,95 kroner. Eksistensen.